

گشایش در ب‌های بازار سرمایه ایران به سوی دنیا

کشف دوباره ایران بسیار لذت بخش بود. آلمان و به خصوص ایالت باواریا، کاملاً مصرانه از بانک‌های ایرانی درخواست کردند تا شعبات مختلفی را در مونیخ تأسیس کنند و در این میان چهار بانک نیز مجوزهای لازم را برای تأسیس شعب خود، دریافت کرده و در انتظار مراحل بعدی تأسیس شعبه هستند. بانک ایرانی – اروپایی در هامبورگ نیز در حال تکمیل مراحل تأسیس یک بانک ایرانی در قلب منطقه یورو است. صندوق اولماداموند که در جزیره کیمن (جنوب کوبا، شمال غرب جامائیکا، مستعمره بریتانیا) تأسیس شده است به صورت فعال در حال معامله است و به سهامداران و سرمایه‌گذاران خود امکان سرمایه‌گذاری غیر مستقیم در سهام شرکتهای ایرانی را نیز داده است. این صندوق برای تمامی سرمایه‌گذاران در دنیا قابلیت دسترسی دارد اما دسترسی مستقیم به سهام شرکتهای ایرانی هنوز برای این صندوق ناممکن است.

■ راه‌حل یورو

در حال حاضر امکان استفاده و دسترسی به بازار سرمایه ایران و مؤسسات مالی در این کشور تنها از طریق یورو امکان پذیر است. روابط تجاری با ایران که بر حسب دلار آمریکا صورت بگیرد مشمول مقررات نقض تحریم‌های غرب علیه ایران خواهد شد. پس یورو بهترین گزینه برای معامله با ایران خواهد بود. فعالیت‌های مالی از طریق بانک‌های داخلی اروپا و بانک‌های غیر اروپایی که محل اقامت آنها در اروپاست بدون مشکل خواهد بود و این بانک‌ها می‌توانند تبادلات مالی و تسویه خود را با ایران به سرانجام برسانند. بخشی از ترانکش‌های سیستم بانکی منطقه یورو را بانک‌های بخش دولتی مثل بانک KFW در آلمان انجام می‌دهند. این بانک‌ها، از هر گونه سرمایه‌گذاری بانک‌های آلمانی در ایران، حمایت می‌کنند و OFAC یا همان دفتر کنترل سرمایه‌های خارجی که بخش نظارت بر نقض تحریم‌ها در بانک‌های آمریکا است به این بانک‌ها دسترسی ندارد. در حقیقت، به جز بنگاه‌های مالی اقتصادی فعال در ایالت متحده، مابقی شرکت‌های اقتصادی بین‌المللی بزرگ مایل به حضور در ایران هستند

■ خاورمیانه همیشه تقسیم‌بندی شده است

وقتی قطر با ایران روابط دوستانه خوبی دارد کشورهای عربی روابط خود را با ایران قطع می‌کنند. در حالی که انتظار می‌رفت دوبی از لغو تحریم‌های علیه ایران استفاده کند نتوانست از این منفعتی نبرد اما سیاست‌ش شیخ محمد در دوبی این است که با بی طرفی در این جنگ، منافع بیشتری را عاید خود کند. دوبی یک مکان مطمئن برای مبادلات سهام و اوراق قرضه ایران بوده است چرا باید با قطر وارد جنگ شود؟

■ زاله زارعی / صاحب‌نظر پولی و بانکی

مصرف بخش خصوصی در ایران با دارا بودن سهمی معادل ۶۰درصد، مهم‌ترین جزء تقاضای کل بوده و می‌تواند نقش مؤثری در تغییرات داشته باشد. از سوی دیگر، توانایی سیاست‌های مالی برای اثرگذاری بر تولید از طریق تغییر در تقاضای کل سبب شده است این سیاست‌ها به‌عنوان ابزاری بالقوه برای تثبیت اقتصادی بدل شود. حال سؤال این است که آیا دولت‌ها می‌توانند با اعمال سیاست مالی انبساطی، زمینه افزایش مخارج مصرفی بخش خصوصی را فراهم آورده و به مدیریت تقاضای کل جامعه بپردازند؟ به بیان دیگر، آیا سیاست‌گذاران مالی در شرایط کنونی می‌توانند با استفاده از ابزارهای سیاست مالی گام مؤثری در راستای خروج از شرایط رکود اقتصادی بردارند؟

نظر به اهمیت فراوان این موضوع در حوزه سیاست مالی و همچنین استفاده از ابزارهای آن در راستای خروج از شرایط رکود اقتصادی، مطالعاتی در زمینه اثرات تکانه‌های سیاست مالی بر مصرف بخش خصوصی در چرخه‌های

نایب رییس کمیسیون اقتصادی مجلس با ارزشیابی کردن تعیین تکلیف حساب‌های بانکی، گفت: بانک‌ها نباید مردم را در صورت داشتن حساب بانکی، برای دریافت وام مجبور به گشایش حساب جدید کنند.

موضوع حساب‌های سپرده فاقد گردش مالی (راکد) و همچنین حساب‌هایی که به خاطر راکد بودن، به حساب‌های مطالبه نشده از سوی صاحب حساب، بدل شده و در حال حاضر یکی از چالش‌های اصلی بانک‌ها محسوب می‌شود. مشکلات این چالش در شبکه بانکی به طوری است که این حساب‌ها از یک سو هزینه‌های دفتری به شبکه بانکی تحمیل می‌کند و از طرف دیگر، احتمال سوءاستفاده از منابع سپرده‌ای دارندگان این حساب‌ها را به وجود می‌آورد. در این میان، حساب‌های مازاد متعلق به یک سپرده گذار نیز مشکل ساز شده است. تعیین تکلیف حساب‌های بانکی راکد هر چند گرهی از نظام بانکی کشور را باز می‌کند، اما این موضوعی است که در عمل به کارکرد شبکه بانکی مربوط می‌شود. با این همه مشکل حساب‌های راکد، نه تنها در ایران بلکه در همه جای دنیا رخ می‌دهد و گریز ناپذیر است. اما درباره حسابرسی به اینگونه حساب‌ها، آیین نامه‌های اجرایی وجود دارد که براساس آن هیات مدیره بانک‌ها تکلیف اینگونه حساب‌ها را مشخص می‌کنند. حقیقت این است که باید حسابرسی به این گونه حساب‌ها مورد توجه بانک‌ها قرار گیرد.

■ **دستورالعمل ساماندهی ۳ نوع حساب**
طی سال‌های گذشته تعداد حساب‌های سپرده افتتاح شده نزد بانک‌ها با افزایش نامتعارفی روبرو شده و در این میان، حجم قابل توجهی از این حساب‌ها به دلیل عدم گردش مالی ناشی از مانده غیرموثر در حساب، فراموشی صاحبان سپرده، فوت آنها و عدم اطلاع وارث، به حساب راکد و فاقد ترانکش مانده تبدیل شده است. این موضوع، مشکلاتی از قبیل تحمیل هزینه‌های دفتر داری و نگهداری آمار این حساب‌ها را به وجود آورده و علاوه بر این، احتمال وقوع تخلفات و جرائم را در پی داشته است.

با این همه تابستان سال جاری بود که بانک مرکزی برای ساماندهی سه نوع حساب راکد، مطالبه نشده و مازاد و پایان دادن به خلاء رویه واحد و شفاف در نحوه مواجهه بانک‌ها با این حساب‌ها، یک دستورالعمل اجرایی تحت عنوان «دستورالعمل چگونگی شناسایی و تعیین تکلیف حساب‌های مطالبه نشده و مازاد» تدوین کرد. حالا و در هفته گذشته بود که عبدالمهدی ارجمندنژاد، مدیر کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی اعلام کرد که دستورالعمل بستن حساب‌های راکد در بانک‌ها از اول آذر اجرایی می‌شود.

نایب رییس کمیسیون اقتصادی مجلس با مثبت ارزیابی کردن تعیین تکلیف حساب‌های بانکی، گفت: بانک‌ها نباید مردم را در صورت داشتن حساب بانکی، برای دریافت وام مجبور به گشایش حساب جدید کنند.

علی اکبر کریمی در گفتگو با خانه ملت، درخصوص تعیین تکلیف حساب‌های بانکی بدون گردش مالی گفت: یکی از

گزارش هفته

تعیین تکلیف حساب‌های بانکی بدون گردش مالی

چالش‌های موجود نظام بانکی، تعدد حساب‌های بانکی مربوط به اشخاص بوده و به‌طور طبیعی زمینه سوءاستفاده از این حساب‌ها را فراهم کرده است. این نماینده مجلس ادامه داد: داشتن یک حساب بانکی واحد، یکی از ملزومات ساماندهی وضعیت نظام بانکی کشور است و نباید این گونه باشد که برای بسیاری از کارهای بانکی مردم را مجبور به گشایش

گزارش «اخبار بانک، بیمه، بورس» از آخرین گام ساماندهی حساب‌های بانکی راکد

حساب‌های راکد در خط پایان

اعتبار تصویب و ۳۰ مرداد به بانک‌ها ابلاغ شده و از اول آذر در بانک‌ها اجرایی می‌شود و هیچ مشکلی برای مردم ایجاد نمی‌کند. به گفته این مقام مسئول؛ با این اقدام مردم انگیزه پیدا می‌کنند حساب‌های خود را که استفاده چندانی از آن‌ها نمی‌کنند، ببندند یا آنها را

منظم‌تر کنند. ارجمندنژاد گفت: حساب‌های سپرده قرض الحسنه بدون گردش مالی برای حداقل سه سال، حساب‌های سپرده قرض الحسنه جاری بدون گردش مالی از طریق ارائه آخرین برگ چک برای حداقل یک سال، حساب سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی بدون گردش مالی برای حداقل دو سال، مشمول این قانون می‌شود.

■ **مراحل اجرای دستورالعمل بانک مرکزی**
براساس دستورالعمل ابلاغ شده از سوی بانک مرکزی به شبکه بانکی کشور برای ساماندهی حساب‌های بانکی راکد، ابتدا بانک‌ها موظف هستند با صاحبان حساب تماس بگیرند و از آنها بخواهند برای تعیین تکلیف حساب خود اقدام کنند و اگر صاحب حساب را پیدا نکنند یا بعد از اطلاع‌رسانی، خودشنخ اقدامی نکرد بعد از یک مدتی بانک می‌تواند آن حساب را به حساب‌های بلا تکلیف منتقل کند. طبق این دستورالعمل هر فرد حقیقی فقط می‌تواند یک حساب قرض الحسنه پس انداز، یک حساب قرض الحسنه جاری، یک حساب سرمایه‌گذاری مدت دار و یک حساب مشترک داشته باشد. این اقدامات با هدف نظم بخشیدن در حساب افراد انجام می‌شود. ارجمندنژاد در این رابطه می‌گوید: این اقدام برای خود افراد هم مفید است و آنها می‌توانند خود را از شر حساب‌هایی که خیلی زیاد است و امکان نگهداری از آنها وجود ندارد یا امکان سوءاستفاده از آنها وجود دارد، رها شوند. همچنین طبق این دستورالعمل هر شعبه باید هر شش ماه یک بار حساب‌های سپرده راکد را گزارش دهد که شامل حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز را که با موجودی ۱۰ هزار تومان، حساب قرض الحسنه جاری را که با موجودی ۴۰ هزار تومان و حساب سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت راکد با موجودی ۲۰ هزار تومان است و براساس ضوابط در این دستورالعمل بانک‌ها موظف‌اند بعد از شناسایی این حساب‌های راکد به صاحب حساب از طریق تلفن، پیامک یا هر وسیله دیگر اطلاع دهند تا حساب‌های خود را تعیین تکلیف کند.

در همین ارتباط سیدبهاءالدین هاشمی، کارشناس امور بانکی در گفتگو با خبرنگار «اخبار بانک، بیمه، بورس» در ارزیابی تصمیم بانک مرکزی مبنی بر بستن حساب‌های راکد اظهار کرد: این موضوع جدیدی در نظام بانکی ایران نیست و بیش از ۴ دهه در اقتصاد بانکی سابقه دارد. با این حال باید دید بانک مرکزی چه نوع حساب‌هایی را مد نظر قرار داده است. پیش از این اگر حساب‌های جاری طی دو سال کار نمی‌کرد، آن را مسدود می‌کردند تا سوءاستفاده‌ای از آن به عمل نیاید که این سوءاستفاده یا درون بانکی یا خارج از بانک بوده است. این کارشناس اقتصادی ادامه داد: در حال حاضر تعدد حساب‌ها در کل نظام بانکی وجود دارد و حساب‌هایی که مدت کارکرد آن مشخص نبوده، محمل سوءاستفاده‌ایی قرار می‌گیرد و بانک مرکزی باید این بحث را بیشتر باز کند و ممکن است برخی نگران شوند که نکند این حساب‌ها مسدود شود این تصمیم بانک مرکزی قطعاً مزیت‌هایی هم دارد. این کار به نفع کسانی است که حساسی را در نظام بانکی باز کرده‌اند و شاید فروش کرده‌اند چنین حساسی دارند و بانک مرکزی باید در زمینه نوع این حساب‌ها اطلاع‌رسانی کند. هاشمی اضافه کرد: اینکه بانک مرکزی این مهم را بصورت دستورالعمل ابلاغ کرده، اقدامی شایسته است؛ چرا که بانک این حساب‌ها را در سرفصل راکد قرار می‌دهند و هر زمان افتتاح کننده حساب به بانک مراجعه کند، قادر است نقل و انتقالات لازم را بر اساس این دستورالعمل انجام دهد. بانک مرکزی می‌تواند اطلاع‌رسانی کند. این کارشناس امور بانکی در پایان با اشاره به اینکه به نظر می‌رسد که بیش از رقم ۸ هزار میلیارد ریال اعلامی برای حساب‌های راکد در نظام بانکی به صورت راکد مانده خاطر نشان کرد: با این همه به نظر می‌رسد که اقدام بانک مرکزی و این قدم در ست و مثبت است که باید مورد حمایت قرار گیرد.

نقش سیاست مالی در خروج از رکود

باید به این نکته اشاره داشت که اثرات اتخاذ این رویکرد در شرایط رونق اقتصادی متفاوت بوده و واکنش مصرف بخش خصوصی به تکانه‌های مخارج جاری دولت پس از دو و نیم سال مشاهده خواهد شد. به عبارتی، اعمال سیاست مالی انبساطی در بخش مخارج جاری در دوره رکود می‌تواند در مدت زمان کوتاه‌تر و با شدت بیشتر در مقایسه با شرایط رونق اقتصادی، زمینه افزایش مخارج مصرفی بخش خصوصی را فراهم آورد.

در ارزیابی اثرات مخارج عمرانی بر رشد مخارج مصرفی بخش خصوصی نیز مشاهده می‌شود که تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در دوره رکود، پس از یک سال می‌تواند بر هزینه‌های مصرفی خانوارها اثر گذار باشد. اما، مقایسه اثرات مخارج دولت به تفکیک بر مخارج مصرف بخش خصوصی نشان می‌دهد که در دوره رکود اقتصاد، اثرگذاری تکانه مخارج جاری بر مخارج مصرفی بخش خصوصی به مراتب بیشتر از مخارج عمرانی بوده است. این مقایسه بیانگر این است که مخارج جاری در دوران رکود بر رشد مخارج مصرفی بخش خصوصی بیشتر می‌تواند اثر گذار باشد و به دنبال آن اثرات بیشتری بر

تقاضای کل جامعه داشته باشد. به بیان دیگر، مخارج جاری دولت ابزار مناسب‌تری در راستای خروج از رکود اقتصادی تلقی می‌شود.

به نظر می‌رسد کم بودن سهم مخارج عمرانی در مقایسه با مخارج جاری و تعدیل دولت در بازپرداخت بدهی خود به پیمانکاران و افزایش بدهی به آنها، از دلایل عمده این تفاوت باشد. بنابراین، از یک سو افزایش سهم تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از مخارج کل دولت و از سوی دیگر، مدیریت بدهی دولت می‌تواند در افزایش اثرگذاری تکانه این متغیر بر رشد مخارج مصرفی بخش خصوصی و کاهش وقفه اثرگذاری آن نقش اساسی داشته باشد. تشکیل شورای مدیریت بدهی با وظایف سیاستی و برنامه‌ریزی، مدیریت ترازهای دولت، ترتیبات مرتبط با فروش اوراق بهادار دولتی و در مجموع مشاوره دولت و خزانه از اهمیت ویژه‌ای بر خوردار است. خوشبختانه هیئت دولت با تشکیل شورای مدیریت بدهی در وزارت امور اقتصادی و دارایی به منظور مدیریت و تقویم بدهی‌های دولت در سال ۱۳۹۳ موافقت کرد؛ تا این شورا بتواند با هماهنگی بانک مرکزی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهوری

به این موضوع اهتمام ورزد.

از دیگر اقدامات دولت، می‌توان به ایجاد واحدی در وزارت امور اقتصادی و دارایی برای جمعیت و گزارشگری اطلاعات مربوط به بدهی‌های دولت در سطح کلان در سال ۱۳۹۵ اشاره کرد که می‌تواند دولت را در مدیریت پایدار ی بدهی همراهی نماید. به بیان دیگر، همکاری شورای مدیریت بدهی و دفتر جمعیت و گزارشگری بدهی با یکدیگر، نقش اساسی در افزایش توانایی سیاست‌گذاران مالی برای مدیریت بدهی دولت به پیمانکاران خواهد داشت. این امر می‌تواند زمینه افزایش اثرگذاری مخارج عمرانی بر هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی را فراهم آورد. در پایان می‌توان این گونه استنباط کرد که افزایش مخارج جاری دولت برای خروج از شرایط رکود اقتصادی در مقایسه با سایر ابزارهای سیاست مالی راهگشاستر است. اما باید به این نکته توجه داشت که اتخاذ و پیاده‌سازی سیاست مالی انبساطی در این بخش باید بر اساس قواعد تعریف شده در قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی باشد. (منبع: آیینا)